

به نام ایزد یکتا

سبک های یادگیری و تدریس؛ نظریه و پژوهش

مولفان:

حسن اسلامیان

دانشجوی دکترای برنامه ریزی درسی از دانشگاه اصفهان و مدرس دانشگاه

مژگان جهانبخشی

فاطمه سادات میر مبین

محمد نیک پور

انتشارات ارسطو

(چاپ و نشر ایران)

۱۳۹۵

عنوان و نام پدیدآور : سبک‌های یادگیری و تدریس : نظریه و پژوهش /
مولفان حسن اسلامیان ... [و دیگران].
مشخصات نشر : مشهد: ارسطو، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۱۸۸ص.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۵۸-۱۵-۷
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
یادداشت : مولفان حسن اسلامیان ، مژگان جهانبخشی ، فاطمه سادات
میرمبین ، محمد نیک پور.
یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۷۳.
موضوع : یادگیری
موضوع : تدریس
شناسه افزوده : اسلامیان، حسن، ۱۳۶۲ -
رده بندی کنگره : ۲۱۳۹۳ س ۱۰۶۰ / LB
رده بندی دیویی : ۱۵۲۳/۳۷۰
شماره کتابشناسی ملی : ۳۶۶۳۶۲۵

نام کتاب : سبک های یادگیری و تدریس ، نظریه و پژوهش
مولفان : حسن اسلامیان - مژگان جهانبخشی - فاطمه سادات میرمبین
- محمد نیک پور
ناشر : ارسطو (با همکاری سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای ، تنظیم و طرح جلد : اسماء سعادت منش
تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ : دوم - ۱۳۹۵
چاپ : مدیران
قیمت : ۱۶۰۰۰ تومان
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۵۸-۱۵-۷
تلفن های مرکز پخش : ۳۵۰۹۶۱۴۶ - ۳۵۰۹۶۱۴۵ - ۰۵۱۱

www.chaponashr.ir/arastu

تقدیم به

همه معلمان و استادان عزیزی که در میدان مقدس تعلیم و تربیت، با وجود همه کاستی‌ها، لحظه‌ای بعد انسانی و وجدانی خود را فراموش نمی‌کنند، انسان را با همه تفاوت‌هایشان ارج می‌نهند و در راستای انجام رسالت خطیر تعلیم و تربیت، خورشید تابانی بر سر راه تنشگان دانش و علم هستند.

فهرست مطالب

عنوان صفحه

فصل اول: مقدمه ای بر یادگیری و تدریس

- ۱۳ - مقدمه ای بر یادگیری
- ۱۳ - مفهوم یادگیری
- ۱۵ - نظریه های یادگیری
- ۱۶ - نظریه های یادگیری رفتاری
- ۱۶ - مفاهیم اساسی نظریه های یادگیری رفتاری
- ۱۷ - نظریه های یادگیری شناختی
- ۱۸ - نظریه های یادگیری سازنده گرایی
- ۱۹ - مفروضات اساسی سازنده گرایان
- ۲۰ - یادگیری فعال
- ۲۲ - مخروط یادگیری
- ۲۴ - مقدمه ای بر تدریس

- ۲۵ - تعاریف و نگرش های صاحب نظران در ارتباط با مفهوم تدریس
- ۳۰ - چهارچوب تدریس
- ۳۲ - عوامل مؤثر بر تدریس
- ۳۵ - سازماندهی فعالیت های مرتبط با فرایند تدریس
- ۳۸ - ارتباط و تعامل بین تدریس و یادگیری
- ۳۸ - لزوم یا عدم لزوم ارتباط بین تدریس و یادگیری
- ۴۳ - کاربرد نظریه های یادگیری در فرایند تدریس
- ۴۴ - کاربرد نظریه های یادگیری رفتاری در فرایند تدریس
- ۴۶ - کاربرد نظریه های یادگیری شناختی در فرایند تدریس
- ۴۸ - کاربرد نظریه سازنده گرایی در فرایند تدریس

فصل دوم: سبک های یادگیری

- ۵۷ - سبک یادگیری
- ۵۷ - مقدمه ای بر سبک یادگیری
- ۵۹ - تعاریف سبک های یادگیری
- ۶۲ - سبک شناختی
- ۶۳ - انواع نظریه ها و مدل های ارائه شده از سبک های یادگیری
- ۶۳ - سبک های وابسته به زمینه و فارغ از زمینه
- ۶۸ - سبک های تکانشی و تاملی
- ۶۹ - سبک یادگیری کلب
- ۷۱ - سبک های یادگیری وارک
- ۷۴ - سبکهای یادگیری گراشا و ریچمن
- ۷۶ - سبکهای یادگیری مبتنی بر ریخت های شخصیتی مایرز - بریگز
- ۸۰ - سبکهای یادگیری گریگورک

- ۸۲ سبکهای یادگیری دیداری، شنیداری و جنبشی
- ۸۴ سبکهای یادگیری فلدر و سیلورمن
- ۸۶ سبکهای یادگیری عمقی و سطحی
- ۸۸ سبک های یادگیری مبتنی بر استفاده از یکی از دو نیمکره های مغز
- ۸۹ سبک های یادگیری فیسچر
- ۹۱ مدل سبکهای یادگیری هانی و مومفورد
- ۹۳ مدل سبکهای یادگیری ورمانت و ورمتن
- ۹۴ تقسیم بندی های ارائه شده از سبکهای یادگیری
- ۹۴ تقسیم بندی کیفه از سبکهای یادگیری
- ۹۹ تقسیم بندی کوری از سبکهای یادگیری
- ۱۰۰ تقسیم بندی استرنبرگ و گریگورنکو از سبکهای یادگیری
- ۱۰۲ تقسیم بندی دسمت و والکه از سبکهای یادگیری
- ۱۰۴ تقسیم بندی بر اساس متغیرهای محیطی و ...
- ۱۰۸ مروری بر سوابق پژوهشی سبک های یادگیری

فصل سوم: سبکهای تدریس

- ۱۲۵ سبک تدریس
- ۱۲۵ مقدمه ای بر سبکهای تدریس
- ۱۲۷ تعاریف سبک های تدریس
- ۱۲۹ تفاوت سبک تدریس با روش تدریس
- ۱۳۰ مهم ترین سبک های رایج شده از تدریس توسط صاحب نظران
- ۱۳۴ سبک های تدریس بنیز (تسهیل کننده، همیار، پیشنهاد دهنده و صاحب اختیار)
- ۱۳۵ سبکهای تدریس پراشینگ
- ۱۳۷ سبک های تدریس گراشا (خبره، آمرانه، فردی، تسهیل کننده و وکالتی)

- ۱۳۹ - سبک های تدریس آپدناکرو ادامه (فراگیر محور و موضوع محور)
- ۱۴۰ - سبکهای تدریس بنت (رسمی و غیر رسمی)
- ۱۴۱ - سبک های تدریس مک نیل (اکتشافی و توضیحی)
- ۱۴۱ - سبک های تدریس فیشر و فیشر
- ۱۴۲ - سبکهای تدریس چین چانگ (دانش آموز محور و انتقال گرا)
- ۱۴۲ - سبکهای تدریس سلبی (فعال و غیر فعال)
- ۱۴۳ - سبک های تدریس لیپت ، وایت و لوین
- ۱۴۴ - سبک های تدریس فلندرز و همکاران (غیر مستقیم هدایت کننده و مستقیم)
- ۱۴۹ - جمع بندی
- ۱۵۰ - مروری بر سوابق پژوهشی مرتبط با سبک های تدریس

فصل چهارم: انطباق سبک های تدریس با سبکهای یادگیری

- ۱۵۵ - رابطه سبک های تدریس مدرسان و سبک های یادگیری فراگیران
- ۱۵۷ - مدل فلدر و سیلورمن در زمینه ارایه سبکهای تدریس
- ۱۵۸ - سبکهای تدریس متناسب با سبکهای یادگیری حسی و درکی
- ۱۵۹ - سبکهای تدریس متناسب با سبکهای یادگیری دیداری و شفاهی
- ۱۶۰ - سبکهای تدریس متناسب با سبکهای یادگیری کنشی و فکری
- ۱۶۲ - سبکهای تدریس متناسب با سبکهای یادگیری ترتیبی و یکپارچه
- ۱۶۴ - مدل تعیین سبک های تدریس مطابق با سبک های یادگیری توسط فلدر و برنت
- ۱۶۸ - مروری بر پژوهش های انجام شده در خصوص انطباق سبکهای تدریس و یادگیری
- ۱۷۲ - نکته پایانی
- ۱۷۳ - فهرست منابع و ماخذ

پیشگفتار

تدریس و یادگیری واژه‌هایی عجیب‌اند که هر کدام دیگری را تداعی می‌کنند. هماهنگ کردن این دو با هم، هدف عمده مطالعات و تحقیقات مختلفی در دهه‌های اخیر بوده است؛ همچنان که یکی از مهمترین ملاک‌ها در تحقق یادگیری مطلوب در تمام مراحل آموزش رسمی و غیررسمی، از دوره پیش دبستانی تا سال‌های آخر دانشگاه و نیز در سراسر عمر، تناسب و تعامل مطلوب بین نحوه آموزش مدرسان و شیوه‌های یادگیری فراگیران است. در واقع برای حصول به یادگیری مطلوب که اساس و بنیان تشکیل نظام‌های تعلیم و تربیت است، آموزش درست و اصولی و همچنین تناسب و هماهنگی بین شیوه‌های تدریس با شیوه‌های یادگیری، امری مهم و ضروری است.

به جرات می‌توان گفت؛ انجام تدریس موثر و هماهنگ‌سازی آن با شیوه‌ها و سبک‌های یادگیری فراگیران، یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین ماموریت‌ها و رسالت‌های نظام‌های تعلیم و تربیت در سراسر دنیاست. انجام صحیح و موفق این رسالت بسیار مهم که در عین حال چالش برانگیز و تحول‌آفرین می‌باشد، منوط به تسلط و آگاهی مربیان، معلمان و استادان به مباحث نظری و عملی حوزه تدریس و یادگیری می‌باشد. در حقیقت انجام تدریس موثر در نظام‌های آموزشی که تربیت نیروی انسانی کارآمد و تحقق رسالت‌های خطیر آموزشی، درسی و اخلاقی، منوط به چگونگی انجام آن است، باید با لحاظ کردن

ویژگی‌های زمینه‌ای و اکتسابی یادگیرندگان و به ویژه سبک‌های یادگیری فراگیران، صورت گیرد.

به رغم توجه روز افزون بسیاری از کشورها به سبک‌های یادگیری و تدریس و تاکید بر هماهنگ سازی آن‌ها در نظام‌های تعلیم و تربیت در راستای تحقق اهداف آموزشی، درسی و غیره، دانش موجود و پژوهش‌های انجام شده در این زمینه در کشورمان بسیار محدود است. بر این اساس، هدف از تالیف کتاب حاضر معرفی و تشریح برخی از مهم‌ترین نظریه‌ها، مدل‌ها و طبقه‌بندی‌های ارائه شده از سبک‌های یادگیری و سبک‌های تدریس، تبیین لزوم انطباق بین سبک‌های تدریس مدرسان با سبک‌های یادگیری فراگیران و همچنین تشریح برخی از مهم‌ترین پژوهش‌های انجام شده در این زمینه‌ها است. با عنایت به آنچه ذکر شد، اثر حاضر تحت عنوان سبک‌های یادگیری و تدریس؛ نظریه و پژوهش، با همت بنده و همکارانم در ۴ فصل تهیه گردیده و امید داریم این کتاب زمینه‌ای را برای تامل و تفکر در مورد تدریس و یادگیری فراهم کرده و بتواند معلمان، استادان، محققان و دانشجویان عزیز را در فرایند تعلیم و تربیت، یاری دهد.

مانند هر متن و اثر علمی، این کتاب نیز خالی از ایراد نیست و مایه خوشحالی خواهد بود که خوانندگان و مخاطبان عزیز، با ارائه انتقادات، دیدگاه‌ها و پیشنهادهای ارزشمند خود ما را در جهت رفع نقایص این اثر، یاری نمایند!

حسن اسلامیان، دانشجوی دکترای رشته برنامه ریزی درسی از دانشگاه اصفهان و مدرس دانشگاه

فصل اول:

مقدمه ای بر یادگیری و تدریس

مباحث فصل حاضر:

- تعاریف و نگرش‌های صاحب نظران در ارتباط با مفهوم تدریس
- چهارچوب تدریس
- عوامل مؤثر بر تدریس
- سازماندهی فعالیت‌های مرتبط با فرایند تدریس
- ارتباط و تعامل بین تدریس و یادگیری
- لزوم یا عدم لزوم ارتباط بین تدریس و یادگیری
- کاربرد نظریه‌های یادگیری در فرایند تدریس
- کاربرد نظریه‌های یادگیری رفتاری در فرایند تدریس
- کاربرد نظریه‌های یادگیری شناختی در فرایند تدریس
- کاربرد نظریه سازنده گرایی در فرایند تدریس
- مقدمه ای بر یادگیری
- مفهوم یادگیری
- نظریه‌های یادگیری
- نظریه‌های یادگیری رفتاری
- مفاهیم اساسی نظریه‌های یادگیری رفتاری
- نظریه‌های یادگیری شناختی
- نظریه‌های یادگیری سازنده گرایی
- مفروضات اساسی سازنده گراییان
- یادگیری فعال
- مخروط یادگیری
- مقدمه ای بر تدریس

مقدمه ای بر یادگیری

مفهوم یادگیری^۱

مفهوم یادگیری در طول زندگی بشر، یکی از مفاهیم مورد توجه بوده است (اسنلگرو^۲ و اسلیتر^۳، ۲۰۰۳ و فورست^۴، ۲۰۰۴). یادگیری از محدود زمینه ها و محورهای موضوعی روان‌شناسی است که اندک زمانی پس از استقلال یافتن روان‌شناسی به عنوان یک نظام علمی، پای گرفت و تاکنون در گسترش دانش روان‌شناسی نقش بزرگی ایفا کرده است (سیف، ۱۳۸۰). یادگیری نه تنها به عنوان یک زمینه علمی، به خودی خود حائز اهمیت است، بلکه از آن جا که در برخی از رشته‌ها، صاحب نظران، آن را از جمله حوزه های مورد نیاز خود برای شناسایی مسائل مورد بحث می دانند، همواره مورد توجه روان‌شناسان بوده و همه نظریه پردازان و پژوهشگران روان‌شناسی، به طور مستقیم یا غیر مستقیم، آن را از جمله موضوع های مهم به حساب آورده و درباره آن به پژوهش

-
1. learning
 2. Snelgrove
 3. Slater
 4. Forrest

پرداخته‌اند (پارسا، ۱۳۷۶).

مردم عادی و بسیاری از معلمان، یادگیری را کسب اطلاعات، معلومات و مهارتها می‌دانند. این مفهوم با آنچه عده کثیری از افراد درباره تعلیم و تربیت در ذهن دارند موافق است. در این نوع نگاه به یادگیری، معلم مسئول انتقال اطلاعات و مطالب درسی است و دانش آموز هم دریافت کننده این اطلاعات. در واقع معلم مسئول اصلی و محوری آموزش و دانش آموز به عنوان عنصری منفعل در نظر گرفته می‌شود. نگاه دیگر به یادگیری، منطبق با معنی و مفهوم یادگیری از نظر جان دیویی است که معتقد بود تعلیم و تربیت، دوباره ساختن یا تجدید نظر در تجربیات و تشکیل مجدد آنها به منظور رشد بیشتر است. به نظر او فرد در برخورد با محیط تجربیات تازه ای کسب می‌کند. یعنی با افکار، عقاید، عادات، تمایلات و اعمال تازه روبرو می‌شود، برای این که رشد او ادامه یابد و در مسیر تعالی قرار بگیرد (شریعتمداری، ۱۳۶۹). در همین راستا، و در تعریفی دیگری کیمبل^۱ (۱۹۶۱)، معتقد است: یادگیری عبارت است از فرایند ایجاد تغییر نسبتاً پایدار در رفتار یا توان رفتاری که حاصل تجربه است و نمی‌توان آن را به حالت های موقتی بدن مانند آنچه بر اثر بیماری، خستگی یا داروها پدید می‌آید نسبت داد. تجربه مورد نظر ناشی از تأثیر و تأثر متقابل فرد با محیط است و منظور از محیط، عواملی است که خارج از فرد وجود دارد (شعاری نژاد، ۱۳۷۵).

همچنین از چشم انداز فرایند تدریس، تعریف یادگیری بر مبنای محصول کار است. یادگیری به تغییری اطلاق می‌شود که بتوان آن را سنجید و مشاهده کرد، چنین تعریفی از یادگیری به معلمان نقش عامل تغییر می‌دهد (کانو^۲، ۱۹۹۱).

1. Campbell
2. Cano

نظریه های یادگیری

محققان روانشناسی تربیتی، یادگیری را از دیدگاه‌های گوناگون مورد بررسی قرار داده‌اند و یافته‌های آن‌ها در تبیین پدیده یادگیری به ارائه نظریه‌های مختلفی منجر شده است (سبجانی نژاد، ۱۳۸۴). با توجه به گوناگونی این نظریه‌ها، صاحب نظران آن‌ها را با توجه به اشتراکاتشان در طبقه‌بندی‌های متعدد قرار داده‌اند.

با توجه به تنوع نظریه‌های یادگیری، جامع‌ترین آن‌ها که با مسائل یادگیری آموزشی ارتباط نزدیک‌تری دارند و می‌توانند در تدریس و فعالیت‌های آموزشی استفاده‌ی بیش‌تری داشته باشند، عبارتند از: نظریه‌های یادگیری رفتارگرایی، شناخت‌گرایی و سازنده‌گرایی (اسکینر^۱، ۱۹۶۸؛ بندورا^۲، ۱۹۶۵؛ فلاول^۳، ۱۹۷۹). این نظریه‌ها از آن جهت که بیشترین کاربرد را در یادگیری آموزشی دارند، در این فصل مورد توجه قرار گرفته‌اند. در ادامه این فصل ضمن اشاره به اصول و ویژگی‌های اساسی هر یک از این نظریه‌ها، پرداخته می‌شود.

1. Skinner
2. Bandura
3. Flavel

نظریه‌های یادگیری رفتاری^۱

این نظریه‌ها از رویکرد رفتارگرایی^۲ که یکی از رویکردهای معروف روانشناسی است سرچشمه می‌گیرند (سیف، ۱۳۸۸). رفتارگرایی، جنبشی در روانشناسی و فلسفه است که بر روی جنبه‌های بیرونی و آشکار رفتار فرد تأکید می‌کند و با فرایندهای ذهنی سروکار ندارد (هوسر^۳، ۲۰۰۵). رفتارگرایان معتقدند که محرک‌ها (شرایطی که به رفتار منجر می‌شود) و پاسخ‌ها (رفتار واقعی) تنها جنبه‌های رفتار هستند که آنها را می‌توان به طور مستقیم مشاهده کرد، بنابراین آن‌ها متغیرهای عینی هستند که می‌توانند در ایجاد علم رفتار به کار گرفته شوند (لفرانسو^۴، ۲۰۰۷). بنابراین از نظر آنان افکار، احساسات، انگیزه‌ها و فرایندهای ذهنی، موضوعات مناسبی برای علم رفتار نیستند، زیرا آنها را نمی‌توان به طور مستقیم مشاهده کرد (بیابانگرد، ۱۳۸۶). فلسفه زیربنایی این رویکرد، عینیت‌گرایی است. اساس فلسفه عینیت‌گرایی، مفاهیم و جلوه‌های محیط اجتماعی واقعیت عینی دارند و مستقل از افرادی هستند که آن‌ها را به وجود آورده‌اند یا آن‌ها را مورد مشاهده قرار داده‌اند (گال، بورگ و گال^۵، ۲۰۰۳).

مفاهیم اساسی نظریه‌های یادگیری رفتاری:

(۱) یادگیری هنگامی اتفاق می‌افتد که فرد، پیامدهای رفتار خود را تجربه کند؛

(۲) آزمون و خطا، می‌تواند بخشی از این یادگیری به حساب آید؛

1. behavioral learning theories

2. Behaviorism

3. Hauser

4. Lefrancois

5. Gall, Borg, Gall

۳) همه رفتارها آموختنی هستند و هر نوع یادگیری، تغییر قابل مشاهده در رفتار فرد به وجود می آورد؛

۴) بر طبق نظر رفتارگرایان افراطی، فقط آنچه را که بتوان اندازه گیری کرد، می تواند یادگیری محسوب شود؛

۵) محیط باعث شکل گیری رفتار می شود؛

۶) فرایند یادگیری، تقویت یک امر حیاتی محسوب می شود (هنا، کرادوک و اوهاران^۱، ۲۰۰۹).

رفتارگرایان به تأثیر محیط بر رفتار انسان خیلی تأکید می کنند، به طوری که «انسان همانند ماشینی در نظر گرفته می شود که فرمان آن دست محیط است و به هر سو که محیط (محرک) بخواهد، رفتار را به آن سمت خواهد راند» (فتحی آذر، ۱۳۸۳). به همین خاطر، فراگیر حالت منفعل دارد.

نظریه های یادگیری شناختی^۲

برخلاف رفتارگرایان که با فرایندهای ذهنی سر و کار نداشتند، شناخت گرایان بر فرایندهای ذهنی غیر قابل مشاهده ای تأکید می کنند که افراد برای یادگرفتن و یادآوری اطلاعات یا مهارت های جدید به کار می برند (سالوین، ۲۰۰۸). آن ها بر این باورند که یادگیری، فرایندی درونی است که ممکن است به صورت تغییر فوری در رفتار آشکار، ظاهر نشود (سیف، ۱۳۸۸).

1. ohalran

2. cognitive learning theories

موضوع روانشناسی شناختی، فعالیت های ذهنی یا فکری انسان است. به عبارت دیگر، موضوع این علم فرایندهایی است که از طریق آن، انواع اطلاعات ورودی (درون دادها) به مغز دچار دگرگونی، کاستی، افزایش یا بسط گردیده، ذخیره و بازیابی شده و مورد استفاده های مختلف قرار می گیرد. این فرایندها شامل عناوینی از قبیل ادراک، بازشناسی الگو، حافظه، یادگیری و زبان نیز می شود. فرایندهای عالی تر ذهنی مثل تفکر انتقادی، حل مسأله و تصمیم گیری در این رویکرد مورد تحلیل قرار می گیرند (خرازی و دولتی، ۱۳۷۴).

از جمله نظریه های یادگیری شناختی می توان به نظریه یادگیری گشتالت^۱، نظریه یادگیری معنادار کلامی آزوبل^۲، نظریه یادگیری شناختی - اجتماعی بندورا^۳، و نظریه های یادگیری پردازش اطلاعات^۴ اشاره کرد (اولسون و هرگنهان^۵، ۲۰۰۸).

نظریه های یادگیری سازنده گرایی^۶

سازنده گرایی از نظریه های جدید و منحصر به فرد یادگیری می باشد. سازنده گرایی از نظر فلسفی در نقطه مقابل رفتارگرایی و شناخت گرایی قرار دارد که هر دو دارای زیربناهای فلسفی عینیت گرایی هستند. همان طور که ذکر شد، عینیت گراها معتقدند که واقعیت، خارج از ذهن وجود حقیقی دارد و هدف آموزش، انتقال ساختار این واقعیت به فراگیر است (سیف، ۱۳۹۰). در مقابل، فلسفه زیربنایی سازنده گرایی، نسبت گرایی است.

1. Gestalt learning theory
2. learning theory Meaningful verbal
3. Social-cognitive learning theory
4. Information processing learning theories
5. Olson, Hergenhahn
6. Constructivism learning theories

بر طبق این فلسفه، واقعیت روانشناختی و اجتماعی ساخته می شوند و اینکه افراد مختلف آن را به شیوه ای متفاوت می سازند. در حقیقت نسبت گرایان، به بود یا نبود واقعیت هستی خارج از ذهن کاری ندارند (نه آن را نفی می کنند و نه اثبات)، بلکه واقعیت روانشناختی را، برداشت انسان از محیط می دانند (مولندا، ۲۰۱۰).

از نظریه های معروف سازنده گرایی می توان به سازنده گرایی، روانشناختی پیازه، سازنده گرایی اجتماعی ویگوتسکی و سازنده گرایی رادیکال اشاره کرد. با این حال سازنده گرایی اجتماعی، شناخته شده ترین و پذیرفته ترین نوع سازنده گرایی است.

مفروضات اساسی سازنده گرایان:

در حالی که دیدگاه واحدی از سازنده گرایی وجود ندارد، بیشتر متفکران بر مجموعه ای اساسی از اصول توافق دارند که سازنده گرایی از آن حمایت می کند، برخی از این اصول عبارتند از:

- ۱) افراد به جای ثبت کردن آن چه که مطالعه می کنند، آن را می سازند؛
- ۲) فرایند ساختن های دانش هم در محیط های طبیعی و هم در تجربیات یادگیری رسمی رخ می دهد؛
- ۳) محصولات ساختن دانش، فهم هایی خواهد بود که در افراد به وجود می آید؛
- ۴) تعامل با دیگران بر فرایند ساختن فهم کمک می کند؛
- ۵) دانش از تجربه ساخته می شود؛

۶) یادگیری، فرایند تفسیر شخصی از جهان است؛

۷) دانش، فعالانه و با تفکر فراگیر ساخته می‌شود (فردانش و شیخی، ۱۳۸۱).

یادگیری فعال^۱

از لحاظ لغوی، مفهوم فعال را کاری، ساعی، کنشگر و حاضر و نیز بسیار کننده کار و پرکار تعریف کرده‌اند (آریان پور، ۱۳۶۶). یادگیری فعال را نیز عبارت است از یادگیری اثربخشی که فراگیر به طور فعال در عمل یادگیری درگیر بوده و عمل یادگیری در کنترل خود او باشد (بلادوین و ویلیام^۲ به نقل از فتحی و اجارگاه، ۱۳۸۱).

در یادگیری همواره دو عامل اساسی وجود دارد:

۱- عامل درونی: یادگیرنده

۲- عامل بیرون: وسایل، تجهیزات، معلم و کتب درسی.

یادگیری فعال آن نوع یادگیری است که متمایل به یادگیرنده بوده و خود یادگیرنده کنترل و نبض یادگیری را در دست داشته باشد. با توجه به تعاریف بالا در فرآیند یادگیری مشارکت فعالانه دانش آموز عامل بسیار مهمی است. مشارکت دانش آموزان در فرآیند یادگیری، آنقدر مهم است که بعضی ادعا کرده‌اند، معلم و تدریس خوب را می‌توان از میزان مشارکت دانش آموزان آن کلاسها در فعالیت‌های یادگیری شناخت. شعاری نژاد می‌گوید، اگر بخواهیم معلم یا کلاس خوب را با یک عبارت معرفی و توصیف کنیم، باید

1. Active Learning

2. Bladwin & William